СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLIX. Ч. 188. Джерзі Сіти, Н. Дж., субота, 16-го серпня 1941. No. 188. Jersey City, N. J., Saturday, August 16, 1941. VOL. XLIX.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

РУЗВЕЛТ І ЧОРЧИЛ ГОЛОСЯТЬ 8 МИРОВИХ ТОЧОК — РІШАЮТЬ ЗНИЩИТИ НАЦІСТИЧНУ ТИРАНІЮ

В ПЛЯНІ РОЗЗБРОЄННЯ ДЕРЖАВ „ОСІ" ТА УСУНЕННЯ ЗАВОЙОВНИКІВ.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт і премієр Чорчил, відбувши тайні наради на Атлянтійському океані, випустили спільну деклярацію-програму для встановлення світового миру по знищенні гітлерівської Німеччини та її союзників. Голосячи, що найбільшою загрозою для світа є „націстична тиранія", Рузвелт і Чорчил, в імені Злучених Держав і Великої Британії, начеркнули програму в 8 точках, котру оба уряди будуть переводити в життя. Лідери обох англьо-саксонських держав прийшли до переконання, що не буде мира в світі, доки в ньому існуватимуть наїздники. Вони рівнож обговорили близшу співпрацю між Англією й Америкою та можливости помочі Советському Союзові.

Вісім мирових точок Рузвелта й Чорчила.

Програма повоєнного миру, підписана Рузвелтом і Чорчилем, котра нагадує відомих 14 точок Вилсона, обнимає 8 головних точок, в котрих вони стверджують спільно, що:

1. „Їхні держави не шукають териториального чи якогось іншого побільшення.

2. „Вони не бажають бачити жадних териториальних змін, котрі би не відповідали свобідно висказаним бажанням тих народів, що заселюють ці території.

3. „Вони шанують право всіх народів вибирати собі таку форму правління, під якою вони хочуть жити; вони хочуть бачити, щоб суверенні права та незалежність були привернені тим народам, яким силою було їх забрано.

4. „Вони будуть старатися, беручи належні гляди на свої зобовязання, щоб всі держави, великі або малі, побідні або побіджені, мали доступ на рівних правах до торговлі і сирівців світа, котрих вони потребують для свого економічного добробуту.

5. „Вони бажають довести до найтіснішої економічної співпраці між всіми народами, щоб тим робом піднести для всіх поліпшення умовин праці, економічного вирівнання та соціяльної безпеки.

6. „По остаточному знищенні націстичної тиранії, вони сподіються, що запанує мир, котрий забезпечить всім народам можливість безпечно працювати в їх власних границях і котрий дасть їм запевнення, що все людство по всіх краях може жити власним життям в спокою, вільне від страху й недостачі.

7. „Такий мир повинен уможливити людству перепливати всі моря й океани без жадної перешкоди.

8. „Вони вірять, що всі народи світу, зарівно з реальних як і моральних причин, мусять занехати уживання сили. Тому, що не можливо є встановити будучого мира так довго, як довго завойовничі народи, узброєні на суші, морі і повітрі, будуть загрожувати новими агресіями поза їх границями, — вони вважають, що для встановлення ширшої й сталої системи загальної безпеки, розброєння таких націй являється найсуттєвішим. Вони рівнож будуть заохочувати та помагати ввести в життя інші практичні міри, котрі улекшать миролюбним народам гнітучий тягар зброєння".

ВЕЛИЧЕЗНИЙ ВІДГУК ЗАЯВИ РУЗВЕТА-ЧОРЧИЛА ПО ЦІЛІЙ АМЕРИЦІ

ВАШИНГТОН. — Історична стріча та спільна заява Рузвелта й Чорчила в справі мирової програми по закінченні цеї війни, викликала ріжні реакції та відгуки по цілій Америці. Більшість преси й прихильники політики президента Рузвелта, привітали американсько-англійську співпрацю дуже ентузіястично. Деякі добачують в цій заяві навіть военного союзу; дехто вірить, що це рішення Америки за всяку ціну покончати Гітлера.

Знову ще інші добачуються в мировій програмі Рузвелта й Чорчила перегони в „мировій офензиві" з Гітлером.

Опозиція, зарівно в Конгресі, як і серед суспільности, поставилася холодно й здержливо до американсько-англійської заяви, добачуючи в ній лиш паперового документу, за котрим може скриватися щось зовсім інше.

БІВЕРБРУК ДОМАГАЄТЬСЯ ВІД АМЕРИКИ БІЛЬШЕ ЗБРОЇ

ВАШИНГТОН. — Лорд Біверврук, британський міністер постачання, котрий прибув до Вашингтону зо спільного побачення Рузвелта з Чорчилем на морі, заявив на пресовій конференції, що Англія знищить цю „загрозу для демократії", але Америка мусить постачати швидко велику скількість літаків, повзів, муниції та харчів.

ВИСОКІ УРЯДОВЦІ АМЕРИКИ НА КОНФЕРЕНЦІЇ РУЗВЕЛТА З ЧОРЧИЛЕМ

ВАШИНГТОН. — На тайному побаченні президента Рузвелта з премієром Чорчилем, як здогадуються, взяли участь отсі високі американські урядники: ген. Дж. Маршал, шеф штабу американської армії; адм. Г. Старк, шеф морських операцій; ген. Г. Арнольд, шеф летунства; Сомнер Велес, підсекретар стейту; Г. Гопкинс, висланник през. Рузвелта; полк. Накс, секретар маринарки; два сини президента, його секретарі й ріжні нижчі урядовці.

„ДАЄМО НА ОСЛІП ПОМІЧ РОСІЇ"—КАЖЕ ВІЙСЬКОВИЙ ЗНАВЕЦЬ

Відомий військовий знавець газети „Ню Йорк Таймс", Генсон Болдвин, пише в згаданій газеті в числі з 15. серпня ц. р., що Америка на осліп дає поміч Советському Союзові, не знаючи, що фактично діється в Росії. Він стверджує, що суперечні відомости німецьких і московських комунікатів вказують, що з Росією є дуже зле. Болдвин пише, що голосні німецькі фанфари про здобутки на Україні можуть бути дещо пересадні, однак фактом є, що німці скоро занимають правобережну Україну, а москалі постійно доносять, що „нема нічого важного на фронті". В його опінії захоплення німцями Кривого Рогу, центра української залізнорудної індустрії, є величезним ударом для большевиків. Червона армія ледви чи зможе поставити який будь опір на Дніпрі, вона має змогу це зробити аж над рікою Донцем.

Болдвин заявляє, що мимо поїздки Гопкинса до Москви, американський уряд і суспільність дальше є позбавлені правдивих і точних інформацій про становище червоної армії. Його висновки зводяться до того, що Америка на осліп посилає Росії свої, так потрібні военні матеріяли, не знаючи, чи Росія витримає довго й чи ця американська поміч скоро не попаде в німецькі руки.

КАНАДА ЗАХОПЛЕНА МИРОВОЮ ПРОГРАМОЮ РУЗВЕЛТА Й ЧОРЧИЛА

Премієр міністрів Мекензі Кінг випустив заяву в Отаві, в якій ствердив, що спільна мирова програма президента Рузвелта й премієра Чорчила буде мати великий вплив на формування світової опінії. Він є того переконання, що Америка й Велика Британія будуть тепер тісніше співпрацювати для спільної цілі, а саме для знищення тоталітарних держав. Канадійський премієр спеціяльно підчеркнув вартість тої частини програми, де говориться про співпрацю всіх народів на економічному полі.

АНГЛІЙЦІ ЗАНЕПОКОЄНІ ДОЛЕЮ ДОНЕЦЬКОГО БАСЕНУ

З Лондону повідомляють, що англійці дуже затривожені становищем червоної армії на Україні та евентуальною втратою Донецького Басену. Військові експерти вірять, що большевики цофаються з цілої правобережної України та задумують поставити сильну оборону над рікою Донцем. Якщо москалі не вдержать позицій над Донцем, то ціла военна машина Советів може скоро скрахувати. Упадок Одеси й Миколаева, твердять англійці, не буде так болючим, бо москалі мають ще порти Севастополь і Новоросійськ. Одначе, прихід німців над Дон означав би захоплення нафтових піль в Баку.

НІМЦІ РОБЛЯТЬ ВЕЛИКІ МІЛІТАРНІ УСПІХИ НА УКРАЇНІ

Німецькі военні звідомлення подають про великі успіхи німецьких військ в полудневій Україні. Оборона правобережної України, говорять німецькі кола, для Советів закінчується цілковитою невдачею. Німецькі війська, разом з румунськими, натискають на советські війська і женуть їх у полудневім напрямку між ріками Дніпро і Дністер. Німці вже захопили багатий залізнорудний центр, з Кривим Рогом. Ці німецькі успіхи, кажуть німецькі кола, треба приписати безпосередньо німецькому проривови біля Житомира. На північнім відтинку німецькі звідомлення не говорять про якісь зміни. Бомбардовано місто Гомель, з чого виходило, що те місто ще є далі в советських руках.

СОВЄТИ ПРИЗНАЮТЬСЯ ДО НЕВДАЧ

Советські звідомлення, хоч ляконічно говорять, що на фронтах не зайшло нічого важного, всетаки признаються, що на відтинку Одеса втратили два важні міста, це є Кировоград і Первомайськ. Але, додають советські звідомлення, ці осяги німецьких військ коштують останніх страшні жертви. Бо советські війська знищили коло 30 німецьких дуже добре озброєних дивізій.

НЕВТРАЛЬНІ КОЛА ПРО СОВЕТСЬКО-НІМЕЦЬКУ ВІЙНУ

Невтральні кола в Берні, Швайцарія, говорять, що німецько-советська війна перейшла в стадію „винищування". Советі зле поступили, що в початках станули до фронтової війни з німцями. В тій фронтовій війні німці їх цілковито розгромили. Тепер советська команда зрозуміла свою помилку і від кількох тижнів веде підїздну, винищуючу війну, в якій її війська уникають фронтової стрічі з німцями, а обмежуються до заходу зазду, до нападу з боків і до безнастанних відступів. Ця друга тактика дає кращі висліди для Советів, але проте німці застосовуються і до неї, та з черги винищують советські війська. Найважнішою проблемою в теперішній стадії війни, кажуть невтральні кола, є для обох сторін вдержати комунікаційні лінії і доставити воюючим порозриваним частинам амуниції, харчів і ґазоліни для машин.

ПОЖАР НАФТИ.—Полумя піднімалося до висоти 100 стіп у повітря, коли нафтовий корабель „Тренситер" з 750,000 гальонами ґазоліни вибух у Ривер Руж коло Дітройту. Уряд робить розсліди над причинами вибуху.

ЛОНДОН СПОДІЄТЬСЯ ЧОГОСЬ БІЛЬШОГО ВІД ЗУСТРІЧІ ЧОРЧИЛА-РУЗВЕЛТА

ЛОНДОН. — Лондонські політичні кола є зовсім задоволені з проголошених вісьмох точок, які мають бути вислідом нарад між Чорчилом і Рузвелтом. Вони кажуть, що переїзджаючи океан на побачення з Рузвелтом, Чорчил не наражався лише на те, щоб остаточно сказати, що „оба краї не прямують до яких небудь териториальних здобутків". В тій поїздці мусіло бути щось інше; щось таке, що принесе для Англії конкретну поміч. Бо вісім точок, як стверджують самі англійці, є дуже загальникові. Вони конкретно нічого не розвязують. Вони навіть більше загальникові, ніж точки Вилсона. Бо Вилсон подав бодай 14 точок, в яких вже хочби через їх число, сказав більше. Але, потішають себе англійці, не треба дивитись на ті написані точки, лише на те, що не сказано в точках.

НІМЦІ КАЖУТЬ, ЩО ЦЕ „БЛОФ".

БЕРЛІН. — Німецька преса і урядові чинники зустрічу Рузвелта з Чорчилом назвали „політичним блофом", маючим на увазі вбити клина в мораль німецького народу. Ті вісім точок дуже нагадують 14 точок Вилсона, які також обіцювали багато гарних річей, а з них опісля нічогісько не вийшло, кажуть німці.

ІТАЛІЙЦІ ЛЕКШЕ ВІДТХНУЛИ.

РИМ. — Італійські газети також називають цих вісім точок блофом і пропагандою, але водночас не скривають вдоволення, що коли ходить про мілітарну поміч Америки для Англії, то в тих точках нічогісько не сказано. Навіть словечком не натякнено, що Америка тепер, чи в будучім стане мілітарно по стороні Англії, з радістю підкресляють італійці. Щодо творення свойого суспільного ладу в Европі і в світі, то цей плян всеодно вже запізний і його ні Англія ні Америка не переведуть. Цих вісім точок, одначе, щераз стверджують, що коли ходить про матеріяльну военну поміч Америки, то таки між тими обома краями існує виразний договір, кажуть італійці.

ЯПОНІЯ ОБЕРЕЖНА, НЕ ВІРИТЬ ТОЧКАМ.

ТОКІО. — Японська преса найобширніше обговорює четверту точку, в якій говориться, що всі народи, малі і великі, дістануть рівне право черпати з світових джерел сирівців. Японці кажуть, що саме за цю точку вони розпочали на Далекім Сході свій похід, за новий лад. Якраз Японія цього хотіла, щоб багаті краї, як ось Британія і Америка, допустили на рівних правах Японію до черпання з джерел сирівців. Але Британія і Америка все ставили в тім напрямку Японії великі перешкоди. Як тепер японці мають вірити, що ця точка є зроблена в щирій вірі? — питають японці.

ЕСПАНЦІ МАЮТЬ СВОЇ ЗАВВАГИ.

МАДРИД. — Еспанські ґазети висмівають вісім точок Рузвелта-Чорчила, та кажуть, що вони загальникові і нещирі. Автім, питають вони, чому ці два державні мужі не згадали нічогісько про свого нового спільника, Советн? Невже вони, не згадавши Советів ні словечком, задумують їх цілком усунути від будування нового ладу в повоєнній Европі й цілім світі? — питають еспанці.

ФРАНЦУЗИ КАЖУТЬ, ЩО ТОЧКИ НЕВИСТАРЧАЛЬНІ.

ВІШІ. — Французькі ґазети приняли вісім точок без ніякого ентузіязму, чи люти. Вони кажуть, що точки Вилсона були обширніші, а всетаки показалось опісля, що вони невистарчальні. Тим менше вистарчальні, бо загальникові, є теперішних вісім точок.

ДАРЛЯН ЗАКЛИКАЄ ЛЮДЕЙ ДО СПІВПРАЦІ.

ВІШІ. — Новий французький провідник, що дістав від Петена майже диктаторські права, адмірал Дарлян, виголосив до цілого французького народу, зокрема до його збройних сил, радієвий заклик, щоб всі французи здисципліновано станули біля нього і біля маршала Петена, в цілі двигнення краю і в цілі співпраці з державами „осі". Французький міністер комунікацій, Бартельо, заявив, що французький уряд, щоб налаштувати комунікацію краю, мусить наперед усунути вісім мільонів квадратових метрів ріжного румовиння, створеного війною. Пять мільонів вже усунено. До цих руїн не вчислено тих, що спричинила і далі спричинює англійська повітряна сила в занятих німцями французьких містах.

ГУБЕРНАТОР ФРАНК ЗАКЛИКАЄ ПОЛЯКІВ.

КРАКІВ. — Німецький ґенерал губернатор над Польщею, Франк, видав заклик до поляків, щоб вступали да німецької армії в її боротьбі з большевиками. Франк говорить, що німці увільнили працьовитий польський нарід від політичної кліки нероб і тепер той нарід буде процвітати.

ПОЛЬСЬКИЙ АПЕТИТ НІКОЛИ НЕ МАЛІЄ.

ЛОНДОН. — Як подає кореспондент „Ди Нешел Прес Сервис", Норман Рід, польські лондонські урядові кола висловлюють надію, що деклярація Рузвелта і Чорчила, що оба їхні краї не хочуть яких небудь териториальних змін, означає, що Польща відзискає вповні всі свої границі з 1939 р.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918,

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзі Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Theree months	$2.50

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

АНҐЛІЙСЬКО-АМЕРИКАНСЬКА ЗАЯВА

Десь на Атлянтійському океані доконалася цими днями стріча, що перейде в історію як одна з великих подій сучасної історії. Стрінулися зо собою начальники двох великих демократичних держав, щоб обговорити важніші біжучі питання спільної кампанії проти Гітлерівської Німеччини.

Складалися ці наради з обговорення двох ґруп питань. Одна ґрупа відносилася до практичної акції проти спільного ворога. В цю ґрупу входили такі справи, як: допомога советській Росії, якція проти Японії, акція на Близькому Сході, політика в Африці. Звісно, в кожній з тих справ пороблено певно далекойдучі рішення, які одначе для свого успіху потребують повної тайни. Через те цих рішень публика й знати не може.

Друга частина питань, вирішених на тій стрічі, відноситься до плянів двох великих демократичних держав щодо майбутнього, себто на випадок їх перемоги. Властиво й ця ґрупа питань тісно звязана з попередньою ґрупою, бо від того, які цілі виставлять Злучені Державе й Британська Імперія, буде в значній мірі залежати успішність їх боротьби проти спільного ворога. Спільна заява має на цілі ослабити передовсім Гітлерівську пропаґанду серед самих німців, що, мовляв, його політика є конечно потрібна для врятування німецького народа й німецької держави. Вона має на цілі піддержати Росію в її боротьбі проти Німеччини, та заохотити всі ці народи, що впали в боротьбі з Гітлером, до дальшої безпощадної боротьби, аж до остаточної перемоги. Вона має на цілі дати відповідний рішучий натяк тим державам і народам, що збираються прискочити до Гітлерівського воза, щоб вони не важилися цього робити, бо їм грозять поважні наслідки.

Щодо наміру й змісту, то ця заява нагадує звісних 14 пунктів президента Вилсона. В багатьох зглядах вона до них подібна. В багатьох зглядах вона від них ріжниться. Замітне наприклад, що заява Рузвелта-Чорчила не входить в специфічні подробиці, що робити з ріжними територіяльними справами; ґазети назагал це похваляють, бо, мовляв, зайво є займатися занадто подробично справами мира, коли його ще не досягнено. Не замітили ще ґазети іншої ріжниці, а саме того, що підчас коли заява Вилсона ґоворила про національности, заява Рузвелта й Чорчила говорить передовсім про держави.

Ці й інші ріжниці очевидно насувають питання, чи ця заява захопить народи світу таким запалом до боротьби проти німецької аґресії, яким запалила була колись заява Вилсона. Судячи по перших відкликах американської преси, заява зробила на американців враження могутньої заяви пляну демократичної боротьби й демократичної перемоги.

ДНІПРО Й ЙОГО КІТЛОВИНА:

БАГАЦТВА УКРАЇНИ ТАМ, ДЕ ШАЛЮТЬ КРОВАВІ БОЇ.

Дніпро, найбільша українська ріка й по величині третя в Европі, нині знову багрянить свої хвилі свіжою кровю, що пливе цілими ріками на правому його березі. Випливає він з озер і багон валдайської височини і впадає до Чорного моря. Довжина Дніпра виносить 1,760 миль.

Майже всі великі бої між німцями й большевиками, що ведуться за Москву й Київ, це бої за опанування Дніпра. Над вищим Дніпром або в його сусідстві (російська територія) лежать такі важні міста: Дорогобуж (між Смоленськом і Вязмою), Смоленськ, Орша, Могилів, Рогачів, і Жлобин. На українській національній території, в поближу Дніпра лежать такі міста, як Гомель і Чернигів, а відтак столиця України, Київ. Нижче Києва, де тепер шаліють завзяті бої, розпростерлися такі українські міста: Переяслав, Канів, Золотоноша, Черкаси, Кременчуг, Верхodніпрянськ, Дніпропетровськ (Січислав або Катеринослав), Запорожжа (Олександровськ), Нікополь, Кахівка й на долині Херсон. Отже, боротьба за здобуття Москви й Києва, це також боротьба за опанування Дніпра.

До найважніщих Дніпрових пристаней України належать: Київ, Кременчуг, Дніпропетровськ і Херсон. В Києві є корабельні ярди, цебто заводи, де будуються кораблі. В Дніпропетровську є велика фабрика паровозів. Близько Запоріжжа (Олександровськ) в селі Кичкас (недалеко славної колись запорожської станиці на Хортиці) є славна й найсильніща на цілу Европу гідро-електрична стація Дніпрельстан, що доставляє більш як 800,000 кільоватів електричної енерґії. Висота дніпрельстанської греблі (котра збудована нижче славних Дніпрових порогів (виносить 37 м. Всі Дніпрові пороги покриті також великою масою води, що по них сміло й безперечно плавають й найбільші кораблі. Від Києва аж до Запоріжжа, Дніпро творить знамениту водну маґістралю.

Дніпрельстан в продукуванні електричної енерґії заступає таку велику силу, яку мусілоб виконувати аж 16,000,000 робітників. При раціональній і вмілій господарці Дніпрова електрична сила може заосмотрити більш як половину України в енерґію.

В Дніпропетровському районі находяться такі важні виробництва: **алюмінiові, залізно-манганові, електричні, водні й хемічні.** Всі вони тісно звязані з Дніпрельстаном. Всі ці виробництва включені в т. зв. **Дніпровий промисловий комбінат.** Він обнимає: **1. запорожський металюрґічний завод з продукцією** 1.2 міліонів тон чавуна й 1.4 міліонів тон високоякісної сталі, необхідної для будови тракторів, і пр. Завод черпає до свого виробництва криворіжську руду й опалюється донецьким вугіллям. **2. Алюмінiовий комбінат,** котрий продукує 40,000 тон алюмінія й урухомлюється при помочі Дніпрельстанської енерґії. **3. Коксо-хемічний комбінат,** котрий доставляє 1.3 міліона тон коксу, потрібного для металюрґічної промисловости й ріжних хемічних виробів. **4. Завод залізно-сплавних** виробів, котрі є потрібні для видобуття високоякісної сталі. **5. Заводи будівельних матеріялів** перероблюють відпадки металюрґічних заводів. **6. Ремонто-механічні заводи** є призначені до обслуги всяких направ і ремонтів.

Одним словом, Дніпровий комбінат щодо своєї сили, спроможности й технічного випосаження немає собі рівного на цілому світі. До Дніпропетровського промислового району притикає **Криворіжська округа** з головними містами Кривий Ріг і Нікополь. **Кривий ріг** має найбагатші поклади залізної руди. Ґеольоґи стверджують, що Кривий Ріг має запасів руди на 234.6 міліонів тон. В глибині 213 метрів є поклади руди, обчислені на 174 міліони тон.

Київ є не тільки духовим центром України, але також концентрує велику частину української промисловости. Там існують такі фабрики: машино-будівельна, цукроварні, хемічні й шкірні заводи та дрібна промисловість для домашнього вжитку. Є в Києві рівнож фабрика трамваєвих ваґонів, направня ваґонів і кораблів й дві більші електричні стації.

Під Києвом є цілий ряд фабрик-заводів: ваґоно-будівельний, суконний, лісо-хемічний, мясо-комбінат і пр.

Дніпропетровськ—це центр машинобудівництва та чорної металюрґії. Тут також кінчаться рури, котрими ведеться нафту з Кавказу через Донбас.

У **Дніпродзержинську** (вище Дніпропетровська) є машинобудівельні металюрґічний, хемічний і електричні заводи. **Кривий Ріг,** положений над рікою Інгулець, допливом Дніпра, є центром залізної руди та машинобудівництва. **Миколаїв,** що лежить при ґирлі ріки **Бог,** є не тільки великим збіжевим портом, але також центром будови кораблів.

Вкінці **Одеса,** найбільший чорноморський порт України, є найбільшим збіжевим портом в цілій східній Европі. Крім того Одеса має високо розвинені такі галузі промислу: машино-будівельну, ґалянтерійну, шкірно-обувну, сільсько-господарську, тартакову й тютюнову. Одеса має також направні кораблів, фабрики йодини, сильну електростацію й пр. Правобережна Україна в цьому заглибленні Дніпра, має рівнож сильно розвинену цукрову промисловість з центром у **Винниці,** на Поділлі. З зернових культур Правобережна Україна славиться високої якости пшеницею, вівсом, житом і пр. Управляється там у великій скількості бараболю, цукрові буряки та ріжні трави (конюшина), як рівнож ріжного рода овочі, включаючи навіть виноград. Лівобережна Україна рівнож багата в ріжні природні й фабричні продукти.

—о—

З того видно, що недаром чужинці прозвали Україну „країною медом і молоком текучою". Та від віків сусіди України зазіхають, щоб загарбати ці багацтва й використовувати їх для себе. Від двіста з половиною літ імперіялістична Москва експльоатувала Україну, поневолюючи при тому безпощадно український нарід. Всякі спроби українського народу повстати до самостійного державного життя, здушувала брутальною силою...

Комуністична Росія в нічому не є ліпшою від царської, коли ходить про експльоатацію України та гноблення українського народу. Проти того економічного визиску протестували такі визначні українські комуністи як Шумський, Хвильовий, Волубуїв, Скрипник, Любченко і Затонський. Та непогамована у своїх заборчих апетитах комуністична Москва „ліквідувала" всяку опозицію українських комуністів, а населення терором і засланнями змушувала до сліпого послуху...

Тепер видно,що по ці українські багацтва йде гітлерівська Німеччина. Україна має всі ці багацтва, яких бракує Німеччині. Опанувавши Україну, німецька раціональна господарка ще більше ґрунтовно буде експльоатувати Україну. Можливо, що на початках вона буде поводитися з українським населенням лагідніше, як москалі, але тим нема чого тішитися, бо на довгу мету німецька окупація України вийде на шкоду українського народу. Тому то Україна мусить дальше боротися тепер вже з новим окупантом, за права для свого народу бути власним господарем на українській землі.

Длячого Націсти Не Заняли Швайцарії?

На це питання в статті п. н. „Швайцарія в війні" дає відповідь Нілс Берґен в журналі „Сатордей Найт". Він пояснює, які користи має Німеччина з тривалої незалежности Швайцарії і подає проблеми, які би повстали, якщоб Швайцарія була нападена націстами.

Недавно, пише Берґен, появлялися націстівські осторогі, звернені до Швайцарії зприводу „неприхильного" тону її преси. Ті остороги висказувано кілька разів і вони були висказувані з певною ціллю. Їх ціллю було наклонити ображаючий край прихилитись до бажань німецького уряду.

При більше як одній нагоді, коли Німеччина видавала такі остороги до Швайцарії, в тім краю повставало поважне занепокоєння, бо Швайцарія ще тепер держить свої збройні сили на більше або менше воєнній стопі. Швайцарці, будучи інтелiґентними людьми, не мають ніяких ілюзій щодо їхньої долі, якщоб націсти хотіли дійсно вжити насильства відносно них. Вони знають, що, якби лиш Гітлєр сказав слово, їхні всі міста могли би бути зрівнані з землею на протязі кількох годин. Поправді сказати, то нема швайцарського міста, яке би не було віддалене десять хвилин часу лету від німецького аеродрому. Вправді швайцарці мають досить добрі протилетунські гармати і навіть певне число таких швайцарських протилетунських гармат вживає британська воєнна маринарка, але їхня повітряна сила є мала і тому не моглаб ставити великого спротиву німецьким бомбовикам, які могла би успішно поборювати лиш могуча повітряна сила. Знають теж швайцарці, що нема великих виглядів, щоб вони могли одержати на час поміч іззовні. То не значить, щоб швайцарці піддалися без ніякого спротиву націстам. Вони є занадто шляхотний і незалежний нарід, щоб могли в той спосіб понизитись. Вони одначе знають і те, що хоч у мілітарнім розумінню не в стані ставити сильної опозиції націвській інвазії, то одначе могли би спричинити певні шкоди, які повинні би німців приневолити два рази застановитись над тим заки їх заатакують.

Швайцарці можуть знищити тунелі.

Поважною, шкодою, яку могли би спричинити швайцарці, булоб висаджения в повітря трьох комунікаційних тунельових получень, які ведуть з півночі до Італії.

Це мало би дуже шкідливі наслідки на цілу воєнну націвську машинерію, що під теперішню хвилю є діяльна в так якби окупованій націстами Італії і Лібії. Під теперішню хвилю лиш одне залізниче получення є під німецькою контролею а то це, яке переходить через Просмик Бреннеру і на північ від нього, мимо великих німецьких зусиль, залізнича лінія не може надаватися до перевозу дуже тяжких ладунків, які мусілося би туди перевозити.

Тим чином навіть тепер швайцарські залізниці мусять перевозити велику кількість всяких ладунків, що призначені є для Італії. Офіційно ці ладунки не складаються з воєнних матеріялів, яких перевіз противився би швайцарській невтральности, одначе під теперішню хвилю дуже тяжко є відріжнити, що є воєнним матеріялом, а що не є ним. Можна би наприклад твердити, що пожива і вугілля є воєнним матеріялом, на скільки це дотикає Італії, одначе того рода припаси посилається під теперішню хвилю через Швайцарію.

Зо стратеґічної точки виходячи, націсти нічого не скористали би з окупації Швайцарії. Це означало би для них заняття нової тяжкої території та її адміністрації й вдержання в послусі. Навіть тиждень триваюча війна могла би спричинити шкоди, які важко було би направити. Швайцарці були би незвичайно зручними в війні, що ведеться з засідок дрібними відділами, хоч їм не було би приємно бачити, як їх жінок і дітей у долинах нищить ворог.

Для націстів заняття Швайцарії було би дуже легкою справою. Не тільки є там Базилійська прогалина, через яку могли би дістатися німецькі механізовані відділи, але ціла північна часть Швайцарії з її границею над Реном є легко доступна для переходу військ. Лиш треба би було перекинути мости через ріку. Щодо південної части, то звідтам дістатися до Швайцарії було би просто неможливе з огляду на недоступні гори. Крім страху за знищення

(Докінчення на стороні 3-тій)

АНДРІЙ ЧАЙКОВСЬКИЙ.

ПЕРЕД ЗРИВОМ

Історична повість.

(27)

— Від цього ви певно не відмовитеся.

— Не відмовимо, ваша королівська милосте, бо ми знаємо, яким щирим серцем ваша королівська милость відноситься до свого вірного козацького народу та до нашої благочестивої грецької церкви православної. Ми знаємо й те, що з приводу уступок на річ нашої віри пішли до Риму скарги на вашу королівську милось, та це пусте. Хай ваша королівська милость зволять тільки знак дати, а все козацтво стане твердим муром довкруги королівського маєстату... — Так говорив палкий Несторенко. Його аж розпирало, щоб відповісти на щирі королівські слова. Король начеб налякався, щоб хто не підслухав.

— Ви мене зрозуміли, мої приятелів, як і я вас — каже король тихим голосом, — але обережність передовсім. Мене, хоч я і король, оточують з усіх сторін шпигуни, а мої стіни мають дуже чуткі вуха.

Тепер заговорив Хмельницький:

— Охота в нас безсумніву є. Завданням козацтва, як християнського лицарства, є оборона святого хреста. Козак від дитини тільки мріє про боротьбу з невірними. Але ми не маємо чим битися з ними. Пани — ми знаємо, що проти волі вашої королівської милости — знищили козацтво до останку. Ми лиш з імення остали козаками. Наші вольності й лицарські привілеї пропали. Козаків поза реєстром повернули пани в підданців та примушують їх робити панщину. Відобрали їм зброю, що в них була, попалили судна, порубали таборові вози. Без цього всього ми нічого вдіяти не зможемо, голіруч з турками й татарами воювати не підемо, бо це булоб божевілля. На нове не спроможемося, бо й ми, реєстрові козаки, зійшли на старців, завдяки кресовим панам.

Король поклав Хмельницькому руку на плече.

— Я знаю добре, який є теперішній стан козацького війська, та на це є рада. Ми пособимо вам ґрішми, щоб ви зорґанізувались, одяглись, узброїлись, поробили таборові вози та побудували як найбільше байдаків. Скликайте охочих, формуйте полки...

— Ваша королівська милосте, ми приказу послухаємо, але ми знаємо, що зараз при першому кроці нашого почину, пани нас запроторять в тюрму, а чого доброго й голови нам познімають, — говорив Хмельницький.

— Не бійтеся, я вам дам зазивні листи на вербування війська, а що цей вербунок не йде проти Польщі, ані проти мене, то зараз вам видадуть не тільки зазивні листи, але й козацькі клейноди: малинову хоругву, булаву, бунчук і литаври.

Козаки склонилися до королівських колін.

Хмельницький говорив далі:

— Історія Польщі не записала в своїх хроніках ні разу, щоб козаки проти короля або Польщі бунтувалися. Всі козацькі бунти від Косинського починаючи, мали іншу причину і були звернені тільки проти кривдників-панів, тих кресових короленят, за утиски і знущання.

— Я знаю це добре. Вони й мені затроюють життя. Та, мої друзі, я на престолі, але в неволі. Моя воля повязана пактами, що на них я мусів присягати. Тямте про це, що може прийти такий час, що я буду мусіти схоронитися між дорогим мому серцю і вірним мені козацьким народом.

— Голови положимо за вашу королівську милість! — знову крикнув запальний Несторенко.

— Спасибі вам! А поки всі ті грамоти для вас не будуть готові, будьте моїми гістьми. Тільки пробі! пильнуйте своїх язиків, щоби не виговоритися з тим чого не треба. Сойм ніколи не дозволить мені на війну, бо це для панів невигода. Колиб вони довідалися, в якій справі ви сюди приїхали та що це я сам вас прикликав, то піднялиб такий ґвалт на цілу Польщу, що наші всі замисли розвіялисяб з вітром і ваше положення не поправилось би вже ніколи.

Король попрощав їх дуже сердечно. По грамоти і клейноди мали зголоситись за тиждень у канцлєра Оссолінського.

Та коли вони за тиждень у нього зголосилися, він відослав їх до королівської канцелярії. Приватний королівський секретар, видаючи їм грамоти, відослав їх до канцлєра, щоб приклав на них свою канцлєрську печать і свій підпис. Тоді канцлєр почав їх переконувати; що його підпис і печатка зовсім зайві. Королівський підпис і його печать стане за десять канцлєрських.

Депутати зміркували, що канцлєр викручується. Боїться наразитися шляхті, видаючи без дозволу сенату грамоти на справу, що до неї шляхта віднеслася вороже. Вважає їх за дітей, коли думає їх таким задурити. Тоді сказав канцлєр, що це сам король не хоче його підпису, бож король повинен був наперід дати до підпису канцлєрові, а щойно тоді покласти свій. Депутати не вдавалися в дальшу розмову на тему цього крутійства її вийшли.

Несторенко був за тим, щоб їхати з тим, що є до дому. Та Хмельницький радив, щоб перше піти до короля. Може це яка зрада супроти нього. Пани на все готові, як йде про шляхетські вольности. Треба, щоб король все знав.

(Дальше буде).

Норвеські водопади, згідно з обчисленнями, є в стані випродукувати 16,500,000 електричної кінської сили.

Болівія є одиноким південно-американським краєм, що не має водної дороги до океану, по якій моглиб пливати кораблі.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА"

АДМІРАЛ ДЖАН ДАРЛЯН

пронацістичний політик у Віші, котрого маршал Петен зробив справжнім диктатором Франції. Він усе був відомий як ворог Англії.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

КОНВЕНЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ В ДІТРОЙТ, МІШ.

Наближається Девята Конвенція Української Молодечої Ліги Північної Америки. Ідуть великі приготування, бо цеж у нас в Дітройт відбудеться ця конвенція. Зїдуться численні представники молодих організацій і гості. Переглянуть свою дотеперішню працю і обговорять нову.

Цьогорічна конвенція, мабуть буде одною з найважніщих, а тому саме, що тема цілої конвенції є: „Український культурний вклад (контрибуція) для Америки". Цікаво — чи колинебудь ми думали про таке питання.

Головні реферати у перший день конвенції, будуть на тему:

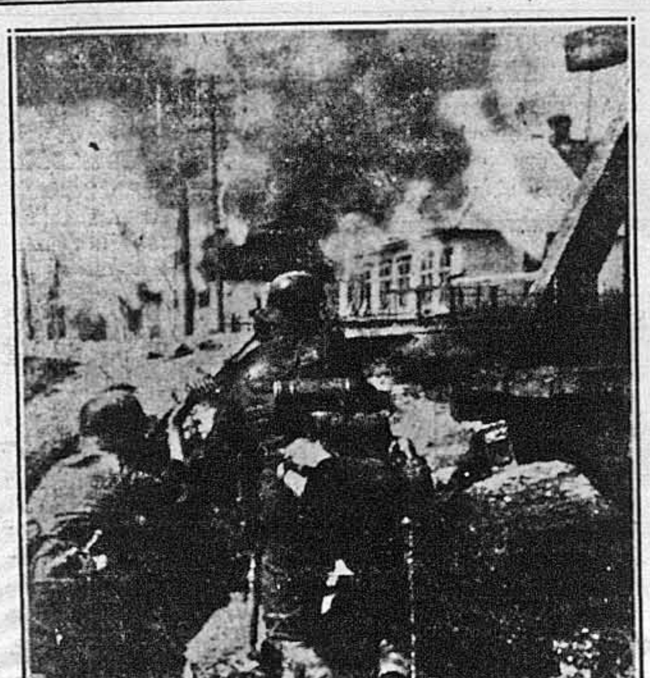
1. Традиційна Українська Демократія;
2. Іван Франко — виразник української Свободи і Демократії;
3. Українські культурні надбання для Америки;
4. Американці — чужородного походження.

Над повищими рефератами буде широка дискусія, тому важно дуже, щоб на цій конвенції було як найбільше представників. Прислухаючись до дискусії в таких важних справах, або забираючи голос, кожний делегат і гість учиться і набирається знання. Такі конвенції повинні нам молодим давати конкретну підставу для ведення нашої організації. Тож їдьмо на цю конвенцію і будьмо серіозні. Річ ясна, що будуть порушувані важні організаційні справи, як: вибір нового уряду, деякі зміни статута, тощо.

В часі конвенції, а саме в неділю пополудні, у прекрасній та просторій авдиторії „Челсі Гай Скул", відбудеться величавий концерт молодечих хорів з Ню Йорку, Пітсбурга і Дітройт. Виступатимуть також молоді співаки-солістки і танцюристи. Музичні точки будуть складатися з хорових пісень Гайворонського, Леонтовича, Котка, Веделя, Ревуцького, Кошиця, Верикївського і т. д. По концерті величавий бенкет, а відтак баль.

Конвенційний комітет запрошує сердечно українське громадянство великого Дітройту і околиці, а також запрошується гостей з других міст цілої Америки, на концерт, бенкет і баль. Ваша чисельна участь, шановні українські громадяне, потрібна нам для поперття нашої молодої організації і це поперття ви як наші батьки, повинні нам дати. Взивається також українську молодь обовязково взяти чисельну участь в цілій конвенції, яка відбудеться в днях 30-го, 31-го серпня і 1-го вересня в готелі „Дітройт-Ліленд" в Дітройт, Міш.

Ст. Л.

ГАРЯЧІ ЧАСИ.—Захопивши міст, ці німецькі війська на російському фронті острілюють машиновим крісом російські барикади в місті, котре, видно, вже горить. (Німецька світлина).

Press Reports On Ukraine & Ukrainians

TORONTO-BORN CONDUCTOR SHOWS FINE LEADERSHIP

Frank Murch, Aided by Pianist Lubka Kolessa, Draws Most From Prom Program

By ROSE MACDONALD

It was a matter of no little gratification to see on the podium in Varsity Arena last night one of Toronto's own sons, who has been devoting himself to advanced study in New York, conducting with expertise and the authority which comes therefrom. The slim, self-effacing young conductor was Frank Murch, who some four years ago conducted one number at a Promenade Symphony concert and on that occasion with much less experience than he now has, made an excellent impression. He and the excellently co-operative orchestral performers under his leadership, as well as the brilliant young piano soloist, Lubka Kolessa, made a truly interesting evening with a program which after all might have been—not so interesting in spots.

Mr. Murch's conducting, wholly without affectation, was crisp and definite—and sensitive.

Lubka Kolessa, born in the western Ukraine, daughter of a Ukrainian scholar and herself trained in the Imperial Academy of Art and Music in Vienna, under Sauer, is now resident in Canada. There is a beautiful clarity about her playing and abundance of zestful color. The music last night took smooth and very lovely form under her hands, sparkling delicately and spontaneously also.

PLAYS CHOPIN'S CONCERTO

Her principal task was Chopin's Concerto for piano and orchestra, E minor, which affords delightful clear running of opportunities for the soloist, though for orchestra and conductor it is on the whole a thankless task. The "concerto" is, after all, a piano work with rather nondescript orchestral accompaniment, and the more often one hears it—which after all isn't very often—the more accurate seems to be the judgment that Chopin "lacked the long breath" needed for concerto writing.

However, Mr. Murch and his orchestra did their best and Mme. Kolessa played with crisp, scintillating style which at once secured her the delighted interest of the audience.

She also played with clear quick, bright charm two little Scarlatti works which for all their quicksilver movement had also the ceremonial grace of the period of the composer, and the tonal colorings were deliciously subtle in presentation. Mme. Kolessa played too in this group Arabesques on the Themes of the Blue Danube Waltz, giving a delicately iridescent performance of this light graceful creation which was perfectly enchanting. Her Chopin, et al was also beautiful in form and color.

Mr. Murch got most hansome effects from the orchestra in the evergreen William Tell Overture, which was played with an amplitude of color, which fine precision and full romantic sensibility.

This was preceded by Benjamin Britten's arrangement for orchestra of Rossini's "Soirees Musicales" suite, performed, incidentally, for the first time in Canada. Britten has dealt very happily with the several movements, and the orchestra gave a thoroughly delightful vivacious reading of them—March, Canzonetta, Tyrolese, Bolero, Tarantella. Inclusion of this work in the program recalled to mind the "Battle for Britten" the brilliant Ernest Newton has been lately carrying on in the London Sunday Times, a battle which has provoked Sunday opponents to take time off from wartime concerns to engage in combat with him.

ORCHESTRA EFFECTIVE

The orchestra—under Mr. Murch—was most successful in a reading of the Brahms Variations on a theme by Haydn (Chorale of St. Anthony). The variations are elaborate, but the ornamentation is gracefully fluent as well as rich. The orchestra was particularly effective in the finale in which the theme proper appears in splendidly lustrous dress.

Weber's charming Oberon Overture was an attractive beginning for the program and at the end of the evening. Mr. Murch appended to his set numbers the exquisitely fragile March of the Little Fawns.

(THE EVENING TELEGRAM, Toronto, Friday, August 1, 1941).

GUEST ARTISTS AT PROM PAID TRIBUTE OF CHEERS

(By HECTOR CHARLESWORTH.)

The Prom concert at Varsity Arena last night was most stimulating affair with two guest artists, each of whom had the attributes of youth and brilliance. They were Frank Murch, a Canadian conductor now resident in New York, and Lubka Kolessa, now of Ottawa, but in the recent past a noted pianist in Central Europe. The program was fresh and fascinating and before the evening was over, the audience had accorded both guests the tribute of cheers. There have been rumors in musical circles of the exceptional abilities of Madame Kolessa, but the beauty of her pianism exceeded all expectations. She is a Ukrainian by nativity and one of the most gifted pupils of the celebrated pianist, Emil Sauer of Vienna, a favorite with Canadian audiences forty years ago. Her touch is beautiful and her technical skill remarkable. The spontaneity and gusto of her playing are as notable as her flawless execution. In one respect she is unsurpassed by any pianist of the day; it is many a moon since one has heard such entrancing staccato playing, accurate, sparkling and crystalline in purity.

Madame Kolessa's chief number was Chopin's Concerto in E minor for piano and orchestra. Composed in his twentieth year as a structure, it is defective because Chopin made no attempt at balance of interest between soloist and orchestra. In the main, the orchestral part is merely an obligato for the piano section, a vital and beautiful outpouring of melody, with no suggestion of the sorrow which marked some of Chopin's later works. The concluding Rondo is indescribably vivacious and affords opportunities for exquisite staccato playing. The refinement and abandon of Madame Kolessa's interpretation made the whole work indescribably fascinating, and, except at certain moments, when she seemed slightly deficient in power, the rendering was perfection.

With such individual qualities, it was obvious that her playing of Capriccios by Domenico Scarlatti should be perfection also, and Chopin waltzes were played with delicious grace and taste. A number which enthralled her listeners was Schutt's "Arabesques on Themes of the Blue Danube Waltz," introduced to Toronto over forty years ago by her teacher, Emil Sauer. Her rhythmical balance and fluent finger technique made it a continuous delight.

Frank Murch is well remembered locally as a very promising musician, pupil in composition of Dr. Healy Willan and in conducting of Reginald Steward. Under the latter's tutelage he made an excellent debut at a Prom Concert four years ago. Later he won a scholarship at the Juilliard Institute, where he has been under the renowned conductor, Albert Stoessel. He surprised his old friends by the ease and authority of his style, confidence in attack and his perfect control. His bearing is distinguished and his personality magnetic. Obviously he is a born conductor, and everything he did was marked by brilliance and finesse.

The beautiful nuancing which marked Weber's "Oberon" overture at once established him in favor. He gave a discerning and vital rendering of Brahms' beautifully diversified "Variations on a Theme by Haydn," and roused his listeners to cheers with "A Suite on Vocal Airs by Rossini," from the pen of the brilliant young Britisher, Benjaim Britten, well known to Canadians. It is very clever and fascinating, and Britten's complete mastery of modern orchestral resource is obvious. Finally, Mr. Murch played Rossini's "William Tell" overture with the stirring vitality and sense of contrast the music demands.

(GLOBE AND MAIL, August 1, 1941).

ЧАРЛЗ ЛИНДБЕРҐ говорить у Клівленді на вічу проти американського уряду, закидуючи йому, що він хитрістю хоче завести американців у війну.

Длячого Націсти Не Заняли Швайцарії

(Докінчення зі сторони 2-гої)

тунелів є ще інші важні причини, що здержують націстів від затакування Швайцарії.

Під теперішню хвилю Швайцарія є лучним звеном між Німеччиною і зовнішнім світом щодо пересилки пакунків і зносин з воєнними полоненими. Німці, розуміється, не хочуть, щоб їхні полонені були цілком ізольовані від їхньої батьківщини. Також мали би вони неприємности з британськими полоненими, бо їхне життя стається зносніше через пакунки з поживою, яку одержують з Англії. Якщоб посилка пакунків була неможлива, тоді німці могли би мати багато неприємностей з ними. Карати за це не відважились би з огляду на це, що британці відповіли би каранням німецьких полонених.

Остание прибіжище.

Також загально думається, що націвські провідники мають зложені гроші на лиху годину в швайцарських банках. Ці сугестії не мають в собі багато правдоподібности і більше правдоподібне є, що націсти перенесли вже свої ощадности до таких країв, як Мексико й Бразилія у Новім Світі.

Більше правдоподібною є гадка між націвськими провідниками, що на випадок розгрому вони будуть могли шукати захисту в Швайцарії й втекти перед карою і відплатою, яка їх у такому випадку чекає. Для Британії буде це неможливе домагатись їхньої видачі. І це мабуть також одна з причин, задля яких націсти не заняли Швайцарії. Застановляючись над цею справою з ріжних оглядів, можна припускати, що окупація Швайцарії націстами є неправдоподібною, хоч неможливою. З мілітарного огляду зискали би вони через те дуже мало, а з тактичного боку для націвської ґієрархії це булаб велика похибка.

Support your Government in this national emergency. Build a wall of defense by buying Defense Savings Bonds and Stamps.

DEFENSE BOND QUIZ

Q. Where should I keep my Defense Savings Bonds?

A. In a safe place, because they have value which constantly increases. If you wish, the Treasury Department or any Federal Rerserve Bank will hold them in safekeeping for you without charge, giving you a receipt.

Q. Does an album filled with Stamps automatically become a Bond that will pay interest and mature in 10 years?

A. No. The completed album must be exchanged for a Bond. Regardless of the amount of money you have invested in Stamps, they will not bear interest until they are in the form of a Bond or Bonds.

NOTE:—To buy Defense Bonds and Stamps, go to the nearest post office, bank, or savings and loan association; or write to the Treasurer of the United States, Washington, D. C., for mail-order form.

„НІ СОТИКА ДЛЯ РОСІЇ"

ВАШИНҐТОН. — Сенатор Р. Ренолдс, голова Сенатського Комітету Військових Справ, запитаний про опінію в справі заяви Рузвелта-Чорчила, сказав: „Чому Анґлія й Злучені Держави не починають примінювати негайно засади чотирох свобод в Індії, Росії і др.? Я не буду голосувати ані одного сотика на допомогу Росії. Я не дам ані одного сотика своїх податковців Сталінові котрий спалив всі церкви, знищив релігію та вимордував християн".

Волга, якої довжина виносить 2,230 миль, є найбільшою рікою в Европі.

Добра промова є тоді, коли має добрий початок і кінець, а вони недалеко від себе.

ПОРУЧНИК РОБЕРТ МОНТҐОМЕРІ, відомий фільмовий актор, що нині служить як морський аташе в американській амбасаді в Лондоні.

„ПОЛЯК, МАДЯР — ДВА БРАТАНКИ"

БУДАПЕШТ. — Мадярська влада в брутальний спосіб почала арештувати на своїх територіях поляків і відставляти їх до арештів, а звідтам назад до Польщі. Вже арештовано в той спосіб 1,200 осіб.

Князь Ярослав розпочав будову славної церкви св. Софії в Києві в першій половині одинацятого століття.

МАДЯРИ ВИНИЩУЮТЬ ЮГОСЛОВЯН

Американські втікачі, що прибули до Єрусалиму, говорять, що мадярська влада в занятих югословянських околицях, розпочала страшний терор проти югословянського населення. Вона дотепер вивішала, або вистріляла, коло 7,000 людей.

ПІДПИРАЙТЕ СВОЇХ БИЗНЕСМЕНІВ.

ПОВІДОМЛЯЄМО ЧЛЕНІВ ВІД. 79. У. Н. СОЮЗУ, що

СПЕЦІЯЛЬНІ ЗБОРИ

нашого відділу відбудуться

В НЕДІЛЮ, 24. СЕРПНЯ (AUGUST 24, 1941)

В ПАРОХІЯЛЬНІЙ ГАЛИ НА UNION MILLS, BROADALBIN, N. Y.

Початок зборів у годині 4. пополудні.

На ці збори повинні прибути всі члени, щоб вислухати реферату про важні справи У. Н. Союзу. Реферат буде виголошений орґанізатором п. Маланчуком.

188 За відділ 79. УНС: Евген Цеплий, секр.

УВАГА! НЮАРК, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ БИЗНЕСМЕНІВ В НЮАРКУ, Н. ДЖ.

: устроює :

ПРОГУЛЬКУ

НА КОРАБЛІ

S. S. WAUKETA

до

ROTON POINT, CONN.

В НЕДІЛЮ, 24. СЕРПНЯ (AUGUST 24, 1941)

Корабель "WAUKETA" відходить з Порт Нюарк точно в годині 8:30 рано.

Для вигоди пасажирів з Ню Йорку корабель пристане в 10. годині рано на BATTERY PARK PIER 1, NEW YORK CITY.

Цего року маємо до розпорядимости великий корабель, добірну музику до танців, українських і американських, смачну всякого рода перекуску і напитки. У парку будуть всякі забавки для молодих і старших і знаменита вода до купання. 188,95

ЦІНА БІЛЕТА В ОБІ СТОРОНИ ЛИШЕ $1.25.

Комітет Союзу Укр. Бизнесменів.

It's the Sensational New

NORGE with exclusive NIGHT-WATCH

Only Norge has the new NIGHT-WATCH which automatically defrosts the freezer every night to give you more cold at less cost every day.

AUTOMATIC DEFROSTER

Norge has other exclusive features, too—Sealed Freezer for tasteless ice cubes, covered Coldpack fresh meat drawer, Handefroster reservoir for defrost water, Quiet-flo Rollator Cold-Maker with Motor Cooler. You get more in a Norge—we can prove it.

Model shown is S-663
Other models as low as
$119.95

SURMA 325 E. 14 ST.. NEW YORK
(BETWEEN 1st and 2nd AVE.)

Підприємство СУРМА рекомендує НОРДЖ Рефриджірейтори всім українцям тому, що НОРДЖ вживає найменше електрики по слідстві "CONSUMERS UNION".

ПРОДАЄМО ЗА ГОТІВКУ И НА СПЛАТИ

В СУРМІ також можна купити: Машини до прання, машини до прасовання, печі, радіо-комбінації і т. п.

Як потребуєте купити або маєте для нас знайомого купця, зайдіть з ним, напишіть або закличте: GRamercy 7-0729.

Слухайте Української Програми на Радіо Сурми кождої суботи від год. 4. до 4:30, стація WBNX, 1380 Kc.

SEE NORGE BEFORE YOU BUY!

ЛИШЕ ДЛЯ МУЖЧИН

Що це оголошеня має до діла з мужчинами, можете спитати. Ви можете навіть додати, що ви ніколи не могли зрозуміти, чому жінки купують футра в такому гарячому місяці. А проте ми власне спеціяльно до Вас звертаємося з цією оповісткою.

Жінки вже знають, що хоч у гарячім місяці серпні здається, що до зими ще далеко, то серпень це найліпший місяць на закупно футра. Ціни тепер найнижчі, а вибір футер і шкір найбільший.

Але з огляду на те, що це мужчина звичайно платить за закупна в родині, ми отсею дорогою даємо їм знати, що вони можуть заощадити гроші, коли жінка або дочка купить футро тепер.

Не робить різниці, кілько ви хочете заплатити за футро, вона дістане повну вартість у Михайла Туранського, де вона зможе спробувати великий вибір уже готових зроблених футер або вибрати собі жмуток шкірок, з котрих ми зробимо футро спеціяльно для неї.

Погляньте на прекрасне футро з „Пержен Лем" на образці. Це лише одно з багатьох уже викінчених футер, що ждуть, аби ви їх спробували.

Михайло Туранський має найбільший склад футер і шкір Persian Lamb. Заходіть нині й переконайтеся. За малий задаток ми задержимо ваш вибір. Можете його сплачувати до цього часу, коли вже захочете забрати футро, щоб носити.

MICHAEL TURANSKY

350 SEVENTH AVENUE
NEW YORK, N. Y.

BETWEEN 29th & 30th STS 16th FLOOR — LACKAWANNA 4-0973

Михайло Туранський є членом Укр. Нар. Союзу.

ПРАПОР У БОЛОТІ. — Старшини панцирного відділу російської армії тішаться, оглядаючи німецький прапор, покинутий німцями в болоті. (Російська світлина).

ВПИСУЙТЕ СВОЇХ ДІТЕЙ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ І В ТАКИЙ СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧІТЬ ЇХ БУДУЧЧИНУ

ЯК МОЖНА ПОЗБУТИСЯ МУРАШОК З ХАТИ

В літні місяці мурашки докулюють тим, що лізуть до кухні й інших частин помешкання. Найбільш докучливою мурашкою в цьому випадку є червона мурашка, або як її люблять називати, мурашка Фариона. Ця мурашка любить перебувати найчастіше в теплих будинках, як, наприклад, пекарнях, ресторанах і хатах.

Звичайна чорна мурашка належить до тих мурашок, що перебувають на дворі, головно в зогнилому дереві, але вона також любить перебувати в хатах з дощок і може наробити багато шкоди деревяному матеріялови, а крім того, вона також є досить докучлива.

Є ще третій рід мурашок, який найбільше перебуває в городах і муравниках. Ці мурашки є малі, жовтаво-бурого кольору. Вони також люблять заходити до помешкань в пошукуванні за поживою.

Найуспішнішим матеріялом для нищення мурашок є содовий флуорид, який можна набути в аптеці в формі білого порошку. Цим порошком треба легко посипати усі ті місця, де люблять заходити мурашки, і не рухати його поки вони не зникнуть. Содовий флуорид має в собі дещо отруї, тому треба пильнувати, щоб до нього не мали доступу діти або хатні звірята, як собаки, коти тощо.

Можна також вживати принади. Для цього можна вживати костей з мяса, або губки, яку треба вмочити в солодку воду. Коли на такій принаді назбирається багато мурашок, тоді їх можна знищити зануренням в дуже гарячу воду. Дехто робить лапку для мурашок із звичайної невеликої бляшанки, однак ця бляшанка мусить мати щільне дно зверха. В такій бляшанці треба пробити кілька невеликих дір з боків і зверха, а під нею поставити невеликий кусок губки з сиропом. Цей сироп приготовляється в той спосіб, що до 10 грамів (ґрейнс) содового арсенату дається 6 унцій води. Коли вживається цієї принади, то також треба памятати, що содовий арсенат є отруя.

Мурашки не будуть заходити до хати, коли шафи, столи і підлоги в кухні і коморах тримати чистими від кришок і інших частин поживи, або коли поживу тримати в таких посудинах, до яких мурашки не можуть дістатися. Крім того, всякі отвори в підлогах і стінах, через які мурашки можуть дістатися до хати, треба позатикати.

Коли є можливо знайти гніздо мурашок на дворі, то мурашки можна знищити в ньому в той спосіб, що робиться в гнізді діри зверха і ллється до нього велику скількість „карбон бісулфайд". Цей плин має в собі багато газу, і для успішного нищення мурашок муравлисько треба накрити старим ковтом або мішками. З 'цим плином не слід підходити близько до вогню, бо він швидко запалюється, отже з того боку він є дуже небезпечний.

У західнім Судані в Африці продають сіль в патичковатій формі, яку осягається через кристалізування соли на стеблах трави. Ті соляні патички нагадують свічки.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. — Місячні збори Товариства Запорозька Січ, від. 342., відбудуться в неділю, 17. серпня, в годині 2. пополудні, в гали церковній. Кожний член обовязково має явитись на мітінг і заплатити свою місячну вкладку, щоби секретар не розписував пост-карти по мітінгу. Довгуючі члени мають сповнити свою належитість, бо інакше будуть суспендовані. Члени, котрі мають дорослі діти в Союзі, повинні їх переписати до старших членів по скінченні 18 років. Просимо вписувати в члени У. А. Союзу як дорослих, так і дітей. Принимаємо кожного місяця. — І. Савчак, предс.; К. Міньо, кас.; І. Маркович, секр.

Д-р МИХАЙЛО ЯНКОВИЧ
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРГ
Урядові години:
Від 1—3 пополудні і від 6—8 ввечір. В неділі згідно з умовою.
718 SO. 17th ST., NEWARK, N. J.
(near Springfield Avenue)
Tel. Essex 3-4468.

Д-р ВОЛОД. ГАЩИЦЬ
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР
690 S. 19 ST., NEWARK, N. J.
Tel.: Essex 3-5066
Урядові години: Від 1 до 3 попол.; від 6 до 8 ввечір.
В неділі згідно з умовою.

ГОСТРІ Й ХРОНІЧНІ НЕДУГИ

Недуги КРОВИ, ШКІРИ й НЕРВІВ, забурення шлунка й кишок, гемороїди („пайлс") і інші занедужання відходової кишки. Загальну слабість, сіятику, артрайтис, ревматичні стани, забурення нирок і піхура і інші хронічні недуги, чоловіків і жінок лікується. Розсліди крови, аналіза урини й лучі екс запевняють правильну діягнозу й належне лікування. Мої методи модерні. Заприскується сироватиці і щепиться, коли це вказано. Приходіть нині для екзамінації й дайте мені нагоду пояснити вам ваше недомагання.

МЕДИЧНА ЕКЗАМІНАЦІЯ $2.00

DR. LOUIS ZINS
(29 літ приватної й шпитальної практики)
110 East 16 Street, New York
Bet. Union Sq. & Irving Pl.
Щоденно від 9. год. рано до 8. год. веч.
У неділі й свята від 9. рано до 2. пополудні.

ПРИЯТЕЛІ

Ми переконалися, що як тільки хтось має з нами до діла, зараз стається одним з наших багатьох приятелів.

Це діється тому, що ми обслугуємо людей уже довгі роки і завсіди стараємося, щоби зєднати собі якнайбільше приятелів серед усіх тих, котрим ми даємо услугу.

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON
FUNERAL DIRECTORS
77 Morris St., Jersey City — 34 E. 25th St., Bayonne
Phone: Bergen 4-5989 — Phone: Bayonne 3-0540

НАЙДУТЬ ПОСАДУ

ДЯКОУЧИТЕЛЬСЬКА ПОСАДА до обнятгя від 1. вересня ц. р. Платня після умови. Зголошення слати до:
Rev. JOHN HUNDIAK,
641 Roosevelt Ave., Carteret, N. J.

ПОШУКУЄ ПОСАДИ

Пошукую **УЧИТЕЛЬСЬКОЇ ПОСАДИ,** при українських громадах, в околиці Ню Йорку або Джерзі Ситі. Маю укінчений учительський семінар при Українському Педагогічному Товаристві у Львові, а також американську "High School". За ближчими інформаціями прошу писати: 188-9
Miss O. BIHANSKA,
82 Lake Ave., Ocean Grove, N. J.

БИЗНЕСОВІ НАГОДИ

ПОШУКУЮ СПІЛЬНИКА до ведення рієлестейтового бизнесу, котрий я посідаю. Є це апартаментовий дім з 35 комірниками. Вести цей бизнес за важко для жінки. На бажання подам повні подробиці. Приходіть до:
JENNIE FAMMLER,
944 Tiffany St., Bronx, N. Y. Apt. 54
між год. 10. рано й 2. попол. кожного дня з виїмком субот і неділь.

ПОШУКУЄТЬСЯ СПІЛЬНИКА до ведення **„дайнера".** Добрий, вироблений бизнес. Мусить бути добрий кухар. Голоситися на адресу: 186-8
THE NEW DINER,
129 Beckwith Ave., Paterson, N. J.
Tel. Armory 4-4367.

НА ПРОДАЖ Бучерня-Ґросерня Делікатесен — великий електричний рефреджерейтор, корнеровий склеп, 3 кімнати, низький рент, торг $600 тижнево. Ціна $2,300 для скорого купця. Замкнено в неділі і свята. Зголоситися до: 182-8
J. TANSKI,
17 St. Marks Place, New York City.
Tel.: GR. 3-2223.

ХРОНІЧНІ НЕДУГИ КРОВИ, НЕРВІВ і ШКІРИ, жолудка, нирок, мочевого міхура, загальне ослаблення, пухнення железів.
ЛІЧЕННЯ ГЕМОРОЇДІВ
НА БАЖАННЯ X-RAY
Поради Даром.
Екзамінація і Бадання Крови $2.00.
ЛІЧИМО РОЗШИРЕНІ ЖИЛИ
Гонорар приступний
Dr. BURTON DAVIS
415 LEXINGTON AVENUE,
Cor. 43rd St., Fourth Floor,
NEW YORK CITY.
ГОДИНИ днями: від 9 рано до 7:30 вечером. В четвер від 9 до 4. Неділями і святами від 10 до 1.

Д-Р С. ЧЕРНОВ
- Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
- Аналіза крови для подружого свідоцтва.
- Гемороїди й желяки лікується без операції.

223 SECOND AVE., cor. 14th ST., NEW YORK CITY. Room 14.
Gramercy 7-7697
Офісові години 10—8; неділя 11—2.
Жінка-доктор до обслуги.
X & флюроскоп.—Екзамінація $2.00.

БОЛІНІГ

Рани на ногах, опухлі ноги, набряклі жили, болючі ноги, флебітіс (запалення жил), напухлі або болючі коліна чи кісточки і ревматичні ноги успішно лікуємо новими европейськими методами без операції.

Офісові години: щоденно від 1 до 6 ввечір, в понеділки і четверги від 1. до 8:30 ввечір. Нема урядових годин у неділі.

Dr. L. A. BEHLA
320 W. 86 St., New York City
Близько Бродвею.
ЕВРОПЕЙСЬКИЙ СПЕЦІЯЛІСТ.

В Австралії удосконалено апарат, при помочі якого можна одержати чисту воду з з людського віддиху.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ
ПОГРЕБНИК
НА ФІЛЯДЕЛЬФІЮ й околицю

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ
cor. FRANKLIN & BROWN STS.,
PHILADELPHIA, PA.
Tel. Market 1320.
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І ВНОЧІ

ЦІЛИЙ ПОХОРОН з цею прегарною металевою труною, двома автами, караваном, бальсамуванням, вживанням Похоронного Дому і т. д. — **$295.00**

Все, чого треба, з виїмком одіння й належитостей за церковну відправу й цвинтар.
S. KANAI KAIN
433 State St., Perth Amboy, N. J.
Phone: Perth Amboy 4-4646

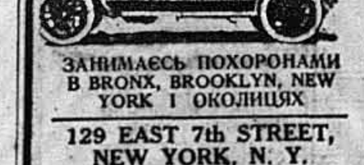
МИРОН ЛИТВИН І СИН
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Обслуга щира і чесна
Main Office:
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347
Branch office (Філія):
969 SOUTH BROAD STREET,
TRENTON, N. J.
Phone: Trenton 8588

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребами по ціні так низькій як $150.
Обслуга найкраща.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as $150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE,
(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel.: Melrose 5-6577

БИЗНЕСМЕНІВ ПІДПИРАЙТЕ СВОЇХ

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМСАМИМ СТАВАЙТЕ СПІВВЛАСНИКОМ ШІСТЬ МІЛІОНОВОГО МАЄТКУ ЦЕЇ ОРГАНІЗАЦІЇ.

ТАРЗАН. Ч. 380. Небезпечна гордість.

На коло малп, що замикалось довкола Тома, тепер напав ззаду голодний лев. Малпи переполохались.

З криком і вереском вони почали розбігатись на всі боки. Але одна з них не вспіла втекти. Її звалив з ніг лев.

Це була добра нагода для Тома дати ногам знати. Але він цього не зробив. Деякі успіхи в нетрах впоїли його гордощами.

Тепер Том хотів зазнати приємности правдивого ловця. Він намірив стрілу до льва, забуваючи, як небезпечним є зранений лев.